

ali se ne upaš približati, res ne boš imel o tem predmetu, razven predočbe slike, koja učinja v tvojih očeh, in res bodeš videl orjaško podobo, koja te bo s svojo velikostjo in obliko napolnjevala s strahom in trepetom. Predsodek torej o prikaznih ima svoj temelj v naravi, a njegove prikazni ne odvisе od družega, kakor mislijo filozofi, kot od domišljije."

To opazko uporablja Rousseau, razpravljajoč o strahovih, ter navaja razne pomočke, s kojimi hoče svojega „Emila“ obvarovati predsodkov. Navel sem jo zato, ker je pristno merilo, po kojem moramo presoјati in tolmačiti nočne prikazni.

Ivo Trošt — Razdrto.

Učiteljica tovarišici ob nastopu službe.

Rada izpolnujem prošnjo Tvojo ter Ti pošiljam sledeče vrstice ob Tvojem nastopu v službo. Naj Ti svetujejo, kako zadovoljiti vsestransko pričakovanje roditeljem in otrokom. V naših šolah dobivamo dovolj vede in znanosti za trudapolno poslovanje, a najboljšega — praktične samostalnosti ne. Brez te podpore učiteljica lahko zaide. Hočem Ti nasvetovati ono preskušeno sredstvo, s katerim se lahko dobi samostalnost, duševni mir in zadovoljstvo.

Najprvo treba je pač vsaki učiteljici gledati za dobro slutje in na dobro ime. Pregovor pravi: kdor dobro sluje, tudi dobro posluje. Dobro slutje si pridobiš, ako uspešno poučuješ. Učiteljica mora imeti zato pravo ljubezen do svojega poklica in nji izročene šolske mladine, saj ravno ta ljubezen olajšuje težave učiteljskega stanu. Izkustvo me uči, da, ako človek ljubi otroke, tudi otroci ne morejo drugače, da ga ljubijo; po otrocih se pa tudi ravnajo roditelji. Dobro slutje se pridobi z zvestim spolnjevanjem svojih dolžnostij. Kar je dobro in lepo, naj človek rad stori po veri in vesti, ne pa po svoji trmi in napačnih nazorih. Najtežja dolžnost je prijetna, ako je izvršena z bistro pametjo in veselim srcem.

Dobro ime se mi zdi kakor zrcalo, katero brzo otemni. Dobro ime se hitro izgubi, težko pridobi. Zato naj se učiteljica pokaže vedno resna, skromna in vender dostojna. Priprosta bodi v besedi in obleki. Ne posnemaj novošegnih razvad. Ako ji rojijo samo novošegni časopisi, koncerti, gle-

dališke predstave, ples, sprehodi, sploh zabave po glavi, nje pouk ne more kaj vzornega zoriti. Taka učiteljica, katera misli le na zabavo, ne more biti vzor mladini, izgubi zaupanje roditeljev in s to izgubo je zapravljen otroška ljubezen in otroško spoštovanje. Gorje mladini brez dobrih vzorov!

Mirno, zadovoljno in srečno lahko živi učiteljica, ako si ustanovi prijazno domovanje. Primerna oprava, katero lepša kako ročno delo, knjige, cvetice itd. To ji nadomestuj vse drugo razvedrilo. Utrujeno od šolskega in privatnega pouka, vabi jo prijazno bivališče k počitku. Naj ne zajtrkuje, obeduje in večerja po krémah; s tem zapravlja lepe ure prostosti. Delo ni sramota. Mislim, da, ako si učiteljica sama uredi in osnaži stanovanje, kolikor more, ne izgubi svoje dostojnosti; nasprotno, s tem daje lep vzgled marljivosti osobito dekletam. Kako ji ugaja bivališče, katero si uredi sama; kako ji gre v slast lastnoročno pripravljena kava ali čaj, kako kratkočasno ji potekajo ure pri poučni knjigi ali pri klavirji, kako jo veseli izvršitev kacega lepega ženskega dela! Lehko pozabi posvetnega hrupa, ki jo odvrča od njenega poklica, od nje vzvišene naloge. Nemotena si krepča duh ter nabira vednosti za svojo in za mladine blaginjo. Na ta način je zmaga njena! — Tako delovanje mora pridobiti spoštovanje in ljubezen. Ako pa, draga tovarišica, bodeš sprejela za Tvoje dobrohotno prizadevanje čestokrat v dar nehvalo, naj Te tolaži modrost in dobra vest, da je tako pla-

čilo sveta. Dobra vest, modrost in potrpežljivost na ti bodo zvezde, katere ti tolažljivo migljajo v tmino bridkosti.

Nadejem se, da bodeš odobraval, kar ti nasvetuje iz svojega izkustva tvoja koleginja
Marija Šerc—Domžate

Knjiga Slovenska.

XIX. veku.

*

Za trud, za trpljenje, za delo,
Naj v raji Ti plača Gospod!
Spominjal se Tebe veselo
Slovenski na veke bo rod!

J. Bile.



Andrej Einšpieler (Einspieler), r. 13. nov. 1813 v Svečah (Svečan) v spodnji Rožni Dolini na Koroškem, učil se nekaj doma, od l. 1823 v Celovcu, kjer l. 1835 — dovršivši mestne, latinske in modroslovske šole — vstopi v bogoslovno semenišče, posvečen l. 1837 gre l. 1838 za kaplana v nemški Bleiberg, služi v osmih letih na dvanajstih mestih, postane l. 1846 duhovni pomočnik pri mestni fari v Celovcu, l. 1852 katehet in učitelj slovenščine na realki, l. 1859 duhovni svetovalec, od l. 1882 v pokoju obhaja — papežev kamornik — l. 1887 slovesno zlato mašo, u. 16. jan. l. 1888.

Za slovenščino ga je vzbudil v semenišču duhovni voditelj A. Slomšek, na delo za dom in narod pa vnel stolni kaplan M. Majar. Na književnem polju je Andrej Einšpieler jel orati l. 1848 ter iskreno delovati za vero, dom in cesarja, stanovito do zadnjega vzdihljeja, modro in verno tako, da je posebej koroškim Slovincem postal on sam, kar sta kranjskim dr. J. Bleiweis in L. Jeran oba skupaj. Dopisi njegovi se mnogi nahajajo v

1. Sloveniji, katero je v Ljubljani vredoval M. Cigale, n. pr.: Kaj je Nemcam za Austrio l. 1849 št. 12 (Svečan)! Zaveze (die Sibylle der Zeit v. Korman; And. Einšpiler). Slovincem: Samo sloge duh jedini itd. Kdo ima prav? Ne ultra Sloveni, ne ultra nemškutarji, temuč tisti, ki spoštuje

in spolnuje dolžnost in postave. Nižja ali ljudska učivnica l. 38. Učiteljske skupščine l. 41. 42. Slovenske knjižnice l. 44. Vse za samostalno in svobodno Austrijo. Austrija in nemška država. Prositba Slovincov l. 53. Koroška kronovina. Sodniška vravnava na Koroškem. Austrija noter do Balkana l. 68. Ustanovljenje gorutanskih vojvodov l. 70. Nove politične in sodniške oblasti na Koroškem. Narodna enakopravnost. Nekdajna Gorutanija je bila slovenska. Sedajno stanje cirkve. Slovenski jezik na latinskih šolah v Celovcu. Prosba kapelanov Linčke škofije. Deržavni zakonik in vladni list l. 92. 95. Kaj Slovincem menka? 1. Zastopovavca pri ministerstvu. 2. Dobro vredjenoga novinarstva. 3. Delavnosti in serčnosti l. 99. 100. itd. L. 1850 v manjših dopisih iz Celovca str. 10 itd. —

2 Slovenska Bčela. Podúčen in kratkočasen list. Na svitlo izdajana s pomočjo več rodoljubov. V Celovcu l. 1850—1853. I. IV. Mej temi rodoljubi je bil tudi A. Einšpieler, kateri je časih celó nadomestoval vrednika Janežiča ter posebej spisal n. pr. v l. tečaju l. 1850: Omika in izobraženje Slovincov (Svečan) str. 23 — 180 (Novic. 116—121). — L. 1851 zv. I.: Pismenkovanje, slovkovanje in glaskovanje str. 12. Kako se učenci učijo zajedno pisati in brati str. 44. Kako zajedno učiti glaskovati in pisati str. 78. — Slavjani. §. 1. Kje so stari Slavjani prebivali, §. 2. Kje so stari Slovenci prebivali, §. 3. Kje Slavjani sedaj prebivajo, §. 4. Kakšni so bili stari Slavjani, §. 5. Kako se je starim Slavjanom godilo, §. 6. Kako se bo Slavjanom zanaprej godilo (str. 25—154).